

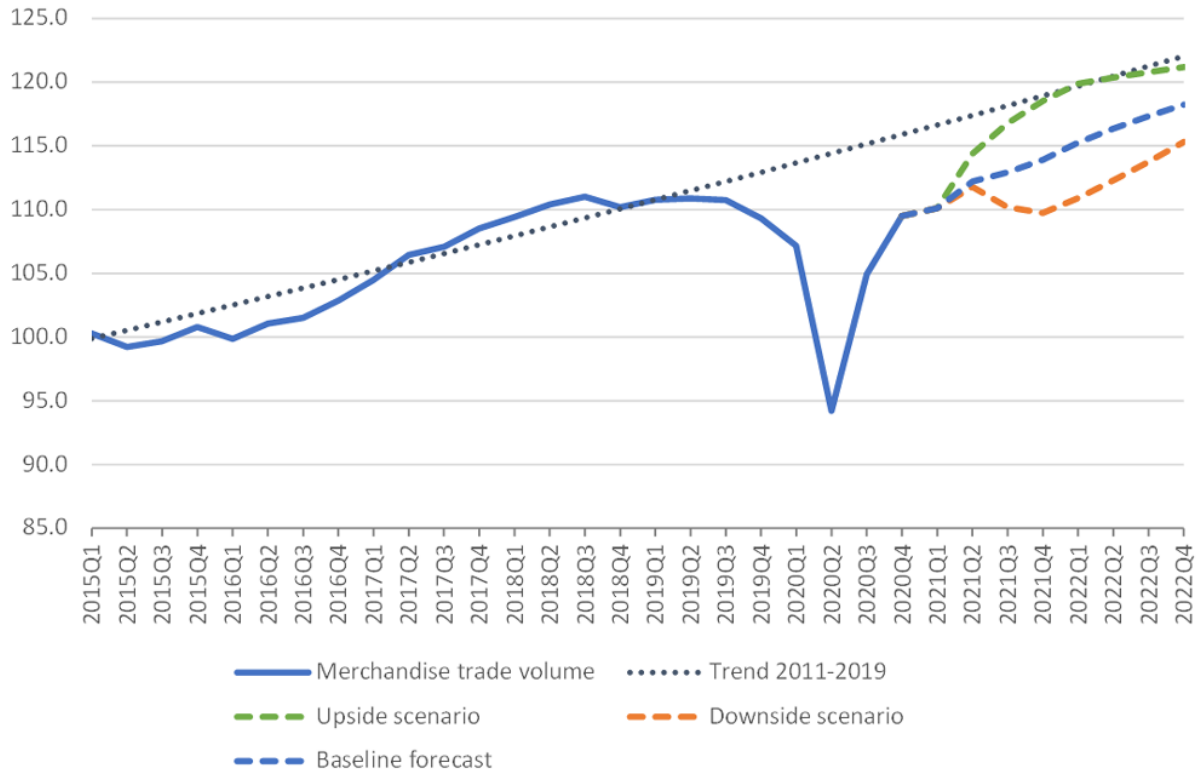
DÜNYA MAL TİCARETİ GÜÇLENİYOR,

İYİLEŞMEDE BÖLGESEL FARKLAR DİKKAT ÇEKİYOR

- DTÖ, dünya mal ticareti hacminin 2020 yılında beklenenden az gerileyerek %5,3 küçüldüğünü açıkladı.
- 2020 yılında dünya mal ticareti ise %7,5 düşüşle 17,6 trilyon dolara geriledi.
- 2021 yılında dünya ticareti hacminin %8 artması; 2022'de ise büyümenin %4'e gerilemesi bekleniyor.
- 2020'de küresel GSYİH'deki gerileme %3,8 olurken; 2021'de %5,1 ve 2022'de %3,8 artış öngörülüyor.
- Küresel ticaret için nispeten olumlu olan kısa vadeli görünüm, bölgesel eşitsizlikler, hizmet ticaretinde devam eden zayıflık ve özellikle gelişmemiş ülkelerde aşılamanın gecikmesiyle gölgeleniyor.

Grafik 1. Dünya Mal Ticareti Hacmi, 2015 1. Çeyrek-2022 4. Çeyrek

2015 = 100

Kaynak: Ticaret hacmi verileri DTÖ ve UNCTAD; tahminler DTÖ

Grafik 1'deki tahmin eğrisi, ticaret için iki alternatif senaryo göstermektedir.

Olumlu senaryo: Aşı üretimi ve dağıtımı hızlanacak; böylece kontrol tedbirleri daha erken gevşetilebilecek. Bu, 2021'de dünya GSYİH büyümesine yaklaşık %1 puan ve dünya ticaret hacmi büyümesine yaklaşık %2,5 puan ekleyecek. Ticaret, 2021'in dördüncü çeyreğinde salgın öncesi eğilimine geri dönecek.

Olumsuz senaryo: Aşı üretimi talebi karşılamayacak ve/veya virüsün aşuların daha az etkili olduğu yeni varyantları ortaya çıkacak. Bu durum, 2021'de küresel GSYİH büyümesinden %1 puan azaltacak ve ticaret büyümesini yaklaşık %2 puan düşürecek.

2020'ye dair notlar:

- Dünya mal ticareti hacmi, 2020'nin ikinci çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre %15 düştü. Yılın ikinci yarısında kısıtlamalar hafifletildi ve bu durum mal sevkiyatlarının dördüncü çeyrekte neredeyse 2019 seviyelerine yükselmesine izin verdi.
- 2020'nin ikinci yarısında ivme kazanan ticaret ve üretimdeki büyüme, ABD'deki önemli mali teşvik önlemleri de dahil olmak üzere büyük ekonomi politikaları ile desteklendi.
- Bu önlemler hanehalkı gelirlerini artırdı ve ithalat dahil tüm mallar için harcamaların devam etmesini destekledi.
- Birçok işletme ve hane değişen koşullara adapte oldu, salgın tedbirlerine rağmen ekonomik faaliyetlerini sürdürmek için yenilikçi yollar buldu.
- Pandeminin etkin yönetimi, Çin ve diğer Asya ekonomilerindeki ekonomik gerilemenin boyutunu sınırlayarak, ithalata devam etmelerine izin verdi.
- Bu eylemler küresel talebin artmasına yardımcı oldu ve daha da büyük bir ticaret düşüşünü engellemiş oldu.

DÜNYA MAL TİCARETİ HACMİ VE REEL GSYİH

Salgının ticaret hacmi üzerindeki etkisi 2020'de bölgeler arasında farklılık gösterdi ve çoğu bölge hem ihracatta hem de ithalatta büyük düşüşler yaşadı. (Tablo 1). Asya ihracatta %0,3 artış ve ithalatta %1,3 düşüşle tek istisna oldu. Petrol fiyatlarının %35 gerilemesiyle ihracat gelirleri azalan, doğal kaynaklar açısından zengin bölgeler ithalatta en büyük düşüşleri gördü: Afrika (-%8,8), Güney Amerika (-%9,3) ve Orta Doğu (-%11,3)

2021'de, ABD'deki büyük mali enjeksiyonlar sayesinde, dünya mal talebi Kuzey Amerika (%11,4) tarafından yönlendirilecek; bu durum ticaret kanalı aracılığıyla diğer ekonomileri canlandıracaktır. Hem Avrupa hem de Güney Amerika, ithalatta yaklaşık %8'lik bir büyüme görecektir, diğer bölgelerde ise daha küçük artışlar kaydedilecek.

Küresel ithalat talebinin çoğu, ihracatının 2021'de %8,4 artması beklenen Asya tarafından karşılanacak. Avrupa ihracatında %8,3 artış beklenirken, Kuzey Amerika'dan yapılan sevkiyatlar daha küçük bir artış (%7,7) görecektir. Afrika'da (%8,1) ve Orta Doğu'da (%12,4) ihracat artışı için yapılan yüksek tahminler, petrol talebini güçlendirecek olan yıl boyunca artan seyahat harcamalarına bağlı.

Tablo 1. Dünya Mal Ticareti Hacmi ve Reel GSYİH, 2017-2022

Yıllık (%) değişim

	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
Dünya mal ticareti hacmi**	4,9	3,2	0,2	-5,3	8,0	4,0
İhracat						
Kuzey Amerika	3,4	3,8	0,3	-8,5	7,7	5,1
Güney Amerika	2,3	0,0	-2,2	-4,5	3,2	2,7
Avrupa	4,1	1,9	0,6	-8,0	8,3	3,9
Bağımsız Devletler Topluluğu	3,9	4,1	-0,3	-3,9	4,4	1,9
Afrika	4,7	2,7	-0,5	-8,1	8,1	3,0
Orta Doğu	-2,1	4,7	-2,5	-8,2	12,4	5,0
Asya	6,7	3,8	0,8	0,3	8,4	3,5
İthalat						
Kuzey Amerika	4,4	5,1	-0,6	-6,1	11,4	4,9
Güney Amerika	4,5	5,4	-2,6	-9,3	8,1	3,7
Avrupa	3,9	1,9	0,3	-7,6	8,4	3,7
Bağımsız Devletler Topluluğu	14,0	4,1	8,5	-4,7	5,7	2,7
Afrika	-1,7	5,4	2,6	-8,8	5,5	4,0
Orta Doğu	1,1	-4,1	0,8	-11,3	7,2	4,5
Asya	8,4	5,0	-0,5	-1,3	5,7	4,4
GSYİH	3,3	3,0	2,4	-3,8	5,1	3,8
Kuzey Amerika	2,3	2,8	1,9	-4,1	5,9	3,8
Güney Amerika	0,8	0,2	-0,7	-7,8	3,8	3,0
Avrupa	2,8	2,0	1,5	-7,1	3,7	3,6
Bağımsız Devletler Topluluğu	2,3	2,9	2,1	-0,5	1,0	1,2
Afrika	3,1	3,1	2,9	-2,9	2,6	3,8
Orta Doğu	0,7	0,5	0,1	-6,0	2,4	3,5
Asya	5,1	4,6	4,1	-1,1	6,1	4,1

*tahmin

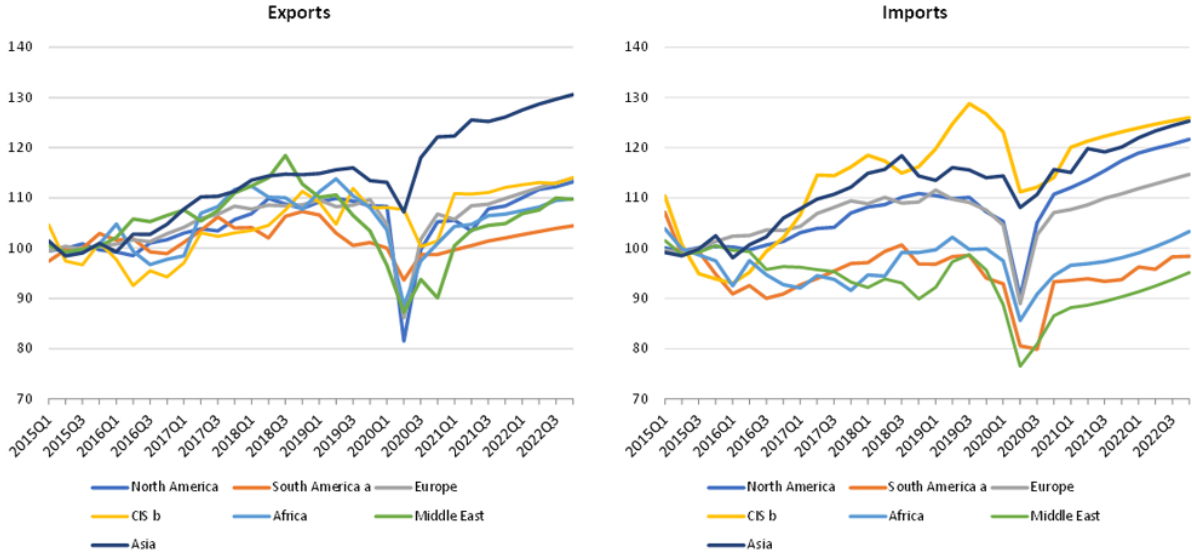
**ihracat ve ithalatın ortalaması

Kaynak: DTÖ tahminleri

TİCARET İSTATİSTİKLERİYLE İLGİLİ DETAYLAR

Grafik 2. Bölgelere Göre Ürün İhracatı ve İthalatı, 2015 1. Çeyrek-2022 4. Çeyrek

2015 = 100

a. Güney ve Orta Amerika ve Karayipler

b. Bağımsız Devletler Topluluğu

Kaynak: DTÖ ve UNCTAD

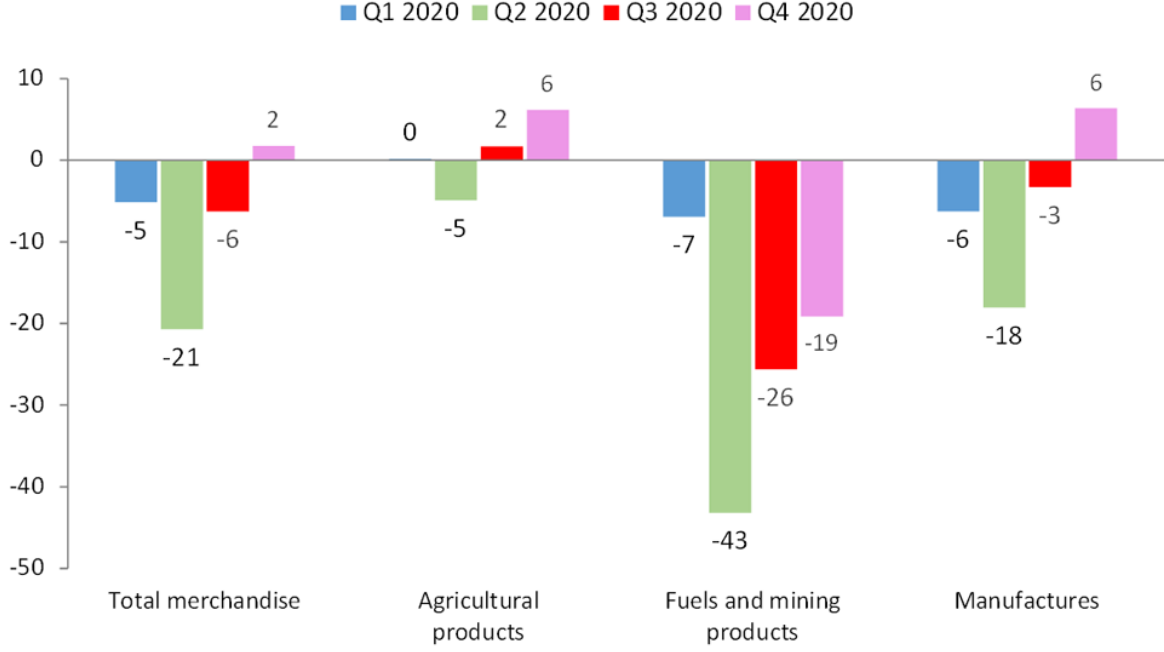
2020'nin ikinci çeyreğinde, Kuzey Amerika (%25,8) ve Avrupa (%20,4), ihracat hacimlerinde bir önceki yıla göre keskin düşüşler yaşadı. Dördüncü çeyrekte bu bölgeler, bir önceki yıla göre sadece %3,0 ve %2,4'lük düşüşlerle, kaybettikleri alanın çoğunu geri kazandılar.

Orta Doğu'nun ihracatı da ikinci çeyrekte, seyahat kısıtlamaları nedeniyle dünya çapında petrol tüketiminin azalmasıyla hızlı bir şekilde düştü.

Asya'nın ihracatı, ikinci çeyrekte %7,2 ile çok daha küçük bir düşüş kaydetti; dördüncü çeyrekte bir önceki yıla göre %7,7 arttı. Bu hızlı iyileşme, COVID-19'un belirli Asya ekonomileri üzerindeki nispeten küçük etkisiyle ve bölgenin salgın sırasında dünyaya tüketim malları ve tıbbi malzeme tedarik ederek bölgesel ihracat toplamalarını artırmasıyla açıklanabilir.

Grafik 3. Dünya Mal Ticaretinde Yıllık Büyüme, 2020 1. Çeyrek-2020 4. Çeyrek

(%) değişim, ABD doları

Kaynak: DTÖ tahminleri

Grafik 3, dünya mal ticaretinin, ABD doları cinsinden çeyreklik gelişimini yüzde değişimi olarak göstermektedir.

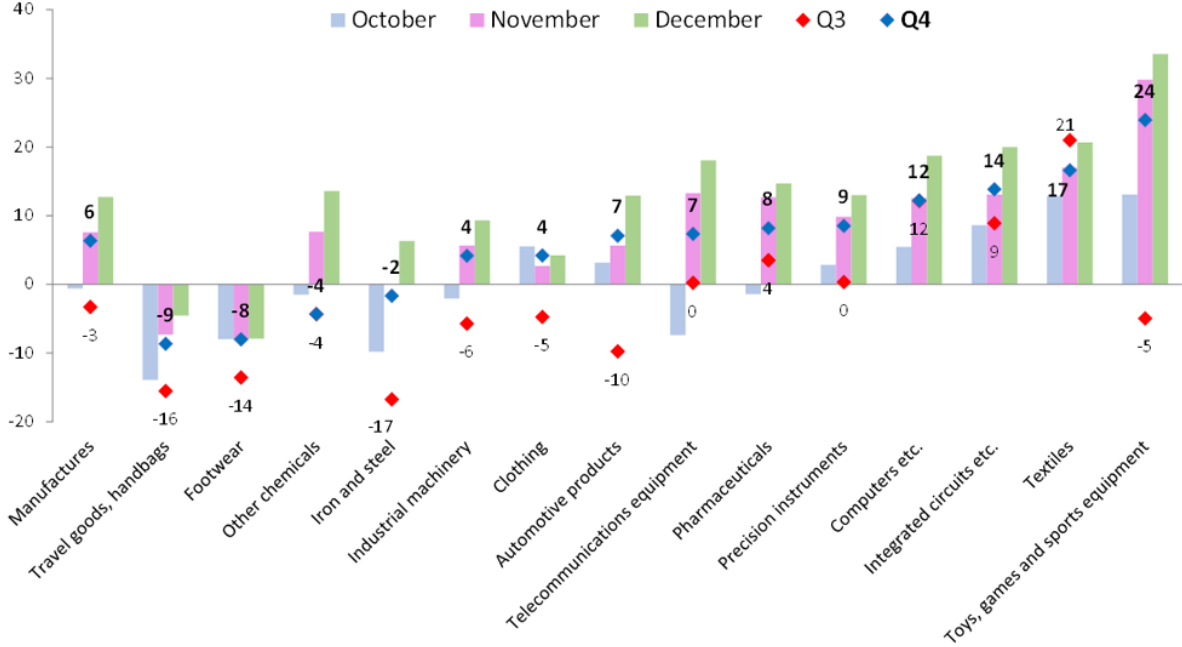
İmalat sanayi ürünleri ticaretinde 2020'nin dördüncü çeyreğinde artış %6 oldu; bu canlanma COVID-19 güvenlik önlemlerine uyarak fabrika operasyonlarının yeniden başlatılmasına bağlanabilir.

Tarım ürünleri ticareti de aynı dönemde benzer oranda arttı.

Buna karşılık, yakıt ve madencilik ürünleri ticareti, ikinci çeyrekte %43'lük azalışın ardından dördüncü çeyrekte %19 geriledi.

Grafik 4. Dünya İmalat Sanayi Ürünleri Ticaretinde Yıllık Büyüme, 2020 3. Çeyrek-2020 4. Çeyrek

(%) değişim, ABD doları

Kaynak: DTÖ tahminleri

İmalat sanayi ürünlerinin çoğu 2020'nin ikinci yarısında önemli artışlar gördü.

Küresel makine ticareti üçüncü çeyrekteki %6 geriledi; son çeyrekte %4 büyüdü.

Dünya demir-çelik ticareti üçüncü çeyrekte %17 azaldı, dördüncü çeyrekte azalış %2 olarak kaydedildi.

Hem üçüncü hem de dördüncü çeyrekte tekstil ticaretindeki güçlü büyüme, bu kategoriye dahil olan tıbbi maskelere olan yüksek talebi yansıtıyor.

Bilgisayarlar dahil olmak üzere elektronik ürünler de 2020'nin ikinci yarısında %12'lik istikrarlı bir büyüme kaydetti; bu güçlü talep haneler ve işletmelerin uzaktan çalışmayı kolaylaştırmak için ekipman yükselttiklerini gösteriyor.

Grafik 5. Dünya Hizmet Ticaretinde Yıllık Büyüme, 2020 1. Çeyrek-2020 4. Çeyrek

(%) değişim, ABD doları

Kaynak: WTO-UNCTAD-ITC tahminleri

2020 yılında ulaşım hizmetleri ticareti %19, seyahat hizmetleri %19 azaldı. Mallarla ilgili hizmetler %13 azalırken, diğer hizmetler kategorisi (finansal ve bilgisayar hizmetleri dahil) nispeten iyi durumda kaldı; düşüş %2.

Detaylı bilgi için: https://www.wto.org/english/news_e/pres21_e/pr876_e.htm

<https://data.wto.org/>